

Republika e Kosovës
Republika Kosovo-Republic of Kosovo
Kuvendi - Skupština - Assembly

VI. Saziv

Jesenja sesija

Komisija za zakonodavstvo, mandate,

Imunitet, Poslovník i nadzor Agencije protiv korupcije

Sednica br. 38

Priština, 16.10.2018, 13:00

Zgrada Skupštine, sala N- 10

Z A P I S N I K

Učestvovali su: Albulena Haxhiu, Hajdar Beqa, Bahrim Šabani, Frashër Krasniqi, Sami Kurteshi, Korab Sejdiu, Igor Simić, Bilall Sherifi, Shkumbin Demaliaj i Bilall Sherifi.

Odsutan: Arben Gashi.

Pozvani i ostali prisutni: Mirjeta Duraku, “Kosova Press”; Arbëresha Shpati, Klan Kosova; Valmira Saraçi, KTV; Blerta Bejtullahu, Shaban Murturi dhe Edita Kusari EUSR/EUO; Erblina Sejdiu, praktikante; Rreze Hoxha, GLPS; Besiana Dauti, “Ekonomia online”; Melodika Arbrashi, KDI; Sanije Berisha, OEBS; Majlindë Sinani- Lulaj, Hilmi Jashari i Suzana Gashi, IAP.

Predsedavala je, Albulena Haxhiu, predsednica Komisije.

Dnevni red

1. Usvajanje dnevnog reda;
2. Razmatranje u načelu Nacrta zakona br. 06/L-096 o referendumu;
3. Razmatranje Izveštaja Narodnog advokata u vezi organizovanja glasovanja u inostranstvu u parlamentarnim i lokalnim izborima;
4. Razmatranje Izveštaja sa amandmanima Funkcionalne Komisije u vezi Nacrta zakona br. 06/L-033 o građevinskim proizvodima; i
5. Razno.

1. Usvajanje dnevnog reda

Dnevni red je usvojen bez izmena.

2. Razmatranje u načelu Nacrta zakona br. 06/L-096 o referendumu

Predsednica - je iznela za razmatranje Nacrt zakona br. 06/L-096 o referendumu, i rekla da je pravo referendumu neotuđivo pravo koju je Kosovo trebalo imati odavno. Isto tako problemi sa ovim nacrtom su ogromni jer je bio nacrt koji je dat aktivistima da bi izneli primedbe i komentare tako da je osnovni nacrt, u kojem ima stvari koji su ostali kao komentari. Prema tome je ostao početni nacrt i pitanja su ostala samo komentari. U nastavku je rekla da je pogrešno da Kosovo nema referendumu gde će građani odlučiti i o demarkaciji, priznajući da ima mnogih sadržajnih primedbi u ovom N/Z.

Frashër Krasniqi – dao je objašnjenja u vezi ovog N/Z istakavši da nije sastavljen od Pokreta Vetëvendosje, nego od grupe stručnjaka koji su zahtevali da ostaju anonimni, u koordinaciji sa g-din Faton Topalli i prevela ga g-đa Shqipe Pantina. Prema njemu, to su dva poslanika koji su i u sklopu Vetëvendosje su obavili ogroman posao. Što se dela Vetëvendosje tiče, sadržajni deo, nacrt je izrađen od strane saradnika Faton Topalli i Shqipe Pantina. U nastavku je rekao da nije značajno koje sastavio nacrt niti predložio zakon jer želimo da unapredimo našu zemlju. I u ovom N/Z ima grešaka i ne kažemo da ostaje kao što jest, jer svi zakoni koji dolaze na Skupštini se amandamentiraju u Komisiji i potom na Skupštini se osvajaju ili se odbijaju, zavisno od volje političkih stranaka, ali da ne postane tema samo za to što je predložila PSD-a.

Sami Kurteshi – je rekao da nije važno ko je radio nego je u načelu za to da je zakon o referendumu neophodan. Problem je kod teksta koji ima dosta nedostataka, jer je tako predat, i koliko će zahtevati velike izmene i može da prođe dozvoljeni postotak amandmana. Prema njemu nije važno koji je predložio, nego je značajno da ima problema u definisanju i u aspektu količine brojki jer je reč o zakonu i o brojevima, ko inicira, koliko se potpisu zahtevaju, tako da ima potrebe da se mnogo toga izmeni i uredi. U nastavku je rekao da je zainteresovan da se usvaja zakon i da se mogu predložiti amandmani, jer Kosovo ima potrebe za to, što je predviđeno i Ustavom.

Shkumbin Demaliaj – Drago mu je što po prvi puta na Skupštini dolazi takav nacrt zakona, bez obzira od predlagača i da li je dobro izrađen, značajno je da će se ovim zakonom narodu Kosova dati pravo da odluči o svojoj sudbini, bez obzira na političke razmirice koje mogu imati politički subjekti. I ako zakašnjeli, ovaj Zakon mora biti deo našeg zakonodavstva jer znamo da rezolucijom 1244 i Ustavnim okvirom je to pravo negirano narodu Kosova, da odluči o svojoj sudbini referendumom. Na kraju moramo doneti što bolji mogući zakon i uz protiv nedostataka koje može imati, ali značaj istog je ogroman, jer će narod Kosova odlučiti o svojoj sudbini.

Hajdar Beqa – Skupština Republike Kosova, shodno svojoj nadležnosti, članom 65.3 Ustava daje pravo o Zakonu o referendumu koji već je zakašnjeli i treba da se uskladi sa Ustavom jer

ima određenih pitanja koja se ne mogu rešiti bez 2/3 zajednica, ali ipak u načelu se slažemo da nastavljamo sa radom u ovom Zakonu i čestitao je PSD-u i rekao iako ima nedostataka, ujedno će se isti izmeniti i dopuniti. Poslanik Beqa je predložio da Komisija preduzme inicijativu da isti ide napred kako bi bio kompletirani. Na kraju je rekao da podržava ovaj N/Z i da će dati svoj doprinos i kao član radne grupe, jer je neophodan u ovim okolnostima Kosova.

Korab Sejdiu – je rekao da predlaganjem ovog Zakona predlagač stavio nas pred dvojbom i ako isti sa jedne strane predlaže pitanja koja su istaknuta i u članovima 2.1 i 65.3 Ustava kao i zakašnjelo pitanje. Prema njemu ovaj dokumenat nije dobro prezentovan jer osim tehničkih greški, Skupština ne bi trebala da prihvati takav dokumenat, utom obliku, upoređujući i zakone ostalih zemalja o referendumu, kako su uredili i kako se treba adresirati. Znam da možemo angažovati stručnjake ali mogućnosti su ograničen i to se treba uputiti grupi ljudi koji zaista dobro poznaju ovu oblast jer osim g-dina Kurteshi, koji je radio u izradi istog, mi ostali u komisiji nikada nismo radili u izradi nekog zakona ili nešto za referendum, jer je veoma komplikovana oblast. On je naglasio da PSD treba da odustane od ovog N/Z, predlagajući da istog izradi grupa stručnjaka i potom da se ponovno predlaže. Ako se insistira u Komisiji da ovaj N/Z ide napred, moramo biti sigurni da ćemo imati ne samo unutrašnju podršku nego i od spoljnih stručnjaka koji će doći da nam pomažu i s obzirom na teret kojeg imamo kao komisija i neuspeh Ministarstva pravde da sastavi zakone, da nama daju mogućnost da smo prerazmotramo iste a ne da ih izradimo od samog početka. To se nam češće dešava. Ne znam da li raspoložemo sa kapacitetima da to učinimo samostalno. Na kraju je rekao da za to je potrebna profesionalna pomoć.

Bilall Sherifi - mora nam biti jasno da naš N/Z o referendumu ne može biti sličan ostalim zemljama. Svaki zakon svoju osnovu ima u Ustavu a naš Ustav ograničava dosta toga, jer ne možemo menjati Ustav referendumom pre nego dobijemo odobrenje od Ustavnog suda, u vezi drugog poglavlja Ustava. Čak ne možemo Ustav menjati niti na Skupštini iz istog razloga jer naš Ustav proizilazi iz paketa Ahtisarija. Moramo uzeti u obzir ovu činjenicu i ako polazimo iz tog načela ispada da u glavnom možemo napraviti konsultativne a ne obavezujuće referendume. Isto tako, nama je potreban zakon o referendumu koji se zasniva u našem a ne u tuđim ustavima. Podržavam g-dina Beqaj da to bude inicijativa Komisije i osnova za početak i da vidimo naše finansijske kapacitete Komisije ali i Vlade kako bi angažirali stručnjake koji bi nam doneli prvu verziju a potom bi mogli dati naš ugao viđenja sa aspekta političkih stranaka. Na kraju ako želimo da se ovo pitanje unapredi s obzirom na sve što je rečeno, što je rekao i g-din Krasniqi da ima potrebe za intervencijama.

Sami Kurteshi - je rekao da oni koji su uradili u ovom tekstu, pokušali su se bazirati na Ustav koji na daje prostor da imamo Zakon o referendumu. Imamo lokalne referendume a ovaj tekst je izrađen na osnovu Ustava Švajcarske, jer nema posebnog zakona, uz objašnjenja određenim zemljama kako su to regulirali, kao što je slučaj Ukrajine. Veoma značajno je mišljenje Venecijanske komisije o praksi referenduma i da postoji mogućnost da se izradi dobar zakon o referendumu i slažem se sa primedbama, bez obzira na nesuglasice i PSD je da se radi i saraduje uvezi ovog N/Z. Postoji mogućnost saradnje i angažiranja stručnjaka koje dobro poznaju ovu oblast. Postoji mogućnost da izradimo dobar zakon i da ide u ime Komisije ili PSD-a to je manje značajno ali važno je da se isti izradi i da tekst ima što manje prostora za primedbe. U nastavku se izjasnio da je spreman da saraduje sa svima koje određuje Komisija.

Shkumbin Demaliaj – predlaže da se otvara put N/Z i da se saziva javna rasprava, jer ima dobrih stručnjaka iz ove oblasti. Oni koji su izradili Ustav Republike Kosova preko 95% su ljudi sa Kosova i prema njemu ti profesori će doći u radnoj grupi i da se priključe javnoj raspravi i tako se može rešiti ovo pitanje. I na kraju je rekao da je za ovaj N/Z da se izmeni i dopuni unutar zakonskog okvira Republike Kosova.

Frashër Krasniqi – za PSD nije uopšte važno ko inicira i ne bi bilo problem uopšte da se N/Z vraća u početnu proceduru. U vezi ovog N/Z već dve godine se raspravlja u javnosti i verujem da možemo stvoriti radnu grupu i to veoma dobru koja će raditi na dalju modifikaciju istog. Za to ima dovoljno prostora i nije konačna verzija, ali značajno je da se isti usvaja i da počne diskusija o njemu. Krasniqi je rekao da ako ga vraćamo na početnu fazu oduzeće nam mnogo vremena i da neće biti siguran da će biti uskoro procesiran. Prema tome stojim iza predloga da se iznosi na glasanje u Komisiji ovako kao što je jer sam protiv izmena ne za to što bi hteo svakako da PSD bude inicijator nego samo zbog vremena da se usvaja zakon i da ga imamo na dnevni red i potom da radimo kao Komisija, ali da obuhvaćamo i stručnjake. Ako je danas moguće proceduralno i potrebno potpisuću da je to inicijativa komisije. Na kraju rekao da je ovaj Zakon, nakon dve godine diskusije, potrebno da se obuhvaća i da ide napred, pa potom da izmenimo i dopunimo predlozima svih poslanika.

Predsednica – normalno je da možemo angažirati stručnjake, to dozvoljava nam Poslovnik. Preostaje nam da konačno i odredimo stručnjake.

Hajdar Beqa – podržavamo inicijativu PSD-a ali imali smo mogućnost da proceduralno ne podržavamo. Kod tačke dnevnog reda smo mogli da kao komisija predložimo inicijativu za donošenje ovog N/Z.

Nakon rasprave, Komisija je sa **7. glasova za, nijedan protiv i 1. uzdržani glas, odlučila** da Skupštini podnosi ovu:

P r e p o r u k u

Da se u načelu usvaja Nacrt zakona br. 06/L-096 o referendumu.

3. Razmatranje Izveštaja Narodnog advokata u vezi organizovanja glasanja u inostranstvu za centralne i lokalne izbore

Predsednica – je iznela na razmatranje ovaj izveštaj i naglasila daje izuzetno profesionalno izrađen i umesno adresira probleme koje imamo u vezi sa glasanjem u inostranstvu odnosno kršenje prava na glasanje i ne obuhvaćanje naših sunarodnika u izbornom procesu, stvarajući birokratske procedure kao što ih imamo aktuelnim zakonodavstvom. Pre određenog vremena je adresirano da potreba ostaje u ambasadama i konsulatama kao najbolje rešenje da bi naši sunarodnici učestvovali u izborima. U nastavku je dala reč Narodnom advokatu g-dinu Hilmi Jashari da obrazloži Izveštaj i pitala ga šta smatrate da treba učiniti Komisija u tom smislu?

Hilmi Jashari - Izveštaj analizira Zakon o opštim izborima na Kosovu u vezi usklađivanja sa međunarodnim standardima i ljudskim pravima, odnosno, reč je o mišljenju Venecijanske komisije o izbornom sistemu. U sklopu toga ocenili smo naš Zakon o centralni i lokalnim izborima. Naišli smo na određene neregularnosti našeg zakona koji ne tretira pitanja u skladu sa mišljenjima navedene Komisije koja je ujedno i mehanizam Saveta Evrope o ljudskim pravima i da je naj snažniji mehanizam koji daje pravna mišljenja po pitanju ljudskih prava ali i o izbornom sistemu, u ovom slučaju. Veći deo iseljenika su imali poteškoće na prošlim izborima. Prema tome smatramo da trebamo dati naš doprinos i iznošenjem mišljenja kako se to treba rešiti, omogućavajući našim građanima da svoj glas na izborima daju u našim ambasadama ili konsulatima a ne poštom jer istog Venecijanska Komisija smatra nepogodnim i slabim. Isto tako povećajući i transparentnost izbornog procesa i zahtevajući od Komisije da objavi broj glasača u inostranstvu. Ti nalazi, na osnovu naše analize su zbirno prikazani na kraju preporuke uz jedino sugestiju da se razmatra mogućnost izmena i dopuna Zakona o opštim izborima, što se može inicirati od ove Komisije. Na kraju je rekao da na to nas obavezuje ustavna odredba koja je jedna od naj snažnijih što daje mandat Narodnom advokatu da oceni aktuelno zakonodavstvo u vezi usklađenosti sa međunarodnim standardima i mehanizmima Saveta Evrope.

Predsednica – pitala je: Ako ste uradili analizu, da li imate tačne podatke, koliko je od naših sunarodnika iskoristili pravo glasovanja na poslednjim izborima? Jer s obzirom da se kaže da oko 30% naših građana žive u inostranstvu, uvek kad ste imali susret sa njima njihova glavna primedba je bila da ima mnogo birokratskih procedura za obavljanje glasačkog prava.

Hilmi Jashari – ne mogu govoriti tačnim brojkama i ako smo vršili napore ali cilj je bio da imamo preporuku na kraju izveštaja, koji zahteva transparentnost CIK-a u vezi glasača u inostranstvu kako bi dobili verodostojne informacije o pravu koju koriste naši iseljenici. CIK, nakon našeg reagovanja i objavljivanja naših preporuka, složilo se time, izuzev transparentnosti. Oni su poslali spisak gde prikažu učešće ali u toku izbora nije prethodno učinjeno adekvatno. Prema tome, smatramo da treba se podržavati naša preporuka, jer daje bolji pregled onih koji su glasovali u inostranstvu. To je nam bio cilj jer nismo mogli dati tačnu brojku kako bi bili sigurni da su brojke ne sporne i verifikovane. U izostanku toga, izneli smo stav da treba biti transparentno kako bi građani znali koliko je njih glasovalo u inostranstvu i koliko su koristili to pravo.

Shkumbin Demaliaj – je rekao, da je to nesporno pravo glasača i građana Kosova i mogućnost olakšavanja, kako bi dali svoj glas u vezi onoga što omogućavaju i garantiraju naši zakoni. Historijski smo imali ovaj problem jer smo ga nasledili od OEBS-a i od tada imamo potrebu za dubokom zakonskom reformom, kako bi definisali sve odredbe koje ste i vi iznašli i da su suprotno sa međunarodnim konvencijama ali i načelima Venecijanske Komisije.

Sami Kurteshi – je rekao, da je glavna preporuka ispravna. Potpuno se slažem, da se putem zakona priznaje pravo fizičkog glasovanja u zemljama gde se dijaspora nalazi. Ima zemalja koje su veoma interesovane da pomažu proces glasanja i drugim oblicima, jedna od njih je Švajcarska, oni imaju izuzetno razvijen referendum. Česti izbori promovišu pravo glasa u celom svetu posebno u Evropi, preko Saveta Evrope. Među ostalog on je rekao da MSP

Republike Kosova može da zahteva pomoć od MSJ Švajcarske za glasovanje naših sunarodnika i oni su spremni da pomažu jer su pomogli i ostale zemlje. Nešto ograničenja ima u Nemačku i Austriju, ali ipak je moguće jer nema nikakvu političku niti pravne prepreke. Na kraju je rekao da ćemo zajednički saradivati svi u Komisiji kako bi našim iseljenicima omogućili fizičko glasovanje u zemljama gde se nalaze i da se ne suočavaju sa ovim problemima.

Hajdar Beqa – razmatrali smo ovaj Izveštaj i cenimo ga jer je sadržajan i tačan koji uređuje pitanja od interesa za naše brojne iseljenike, dok broj glasača je izuzetno mali. S obzirom da način glasovanja poštom nije demokratski i na osnovu saznanja od članova porodice i prijatelja koje žive u inostranstvu, imam ovaj zaključak. Neophodno je da učinimo više za dijasporu, s obzirom na njihov doprinos za slobodu zemlje, ekonomski razvoj i integracije zemlje. To će biti način za podržavanje preporuka Narodnog advokata za izmene i dopune Zakona. Moramo naći puteve kako bi i u Skupštini imali predstavnike dijaspore i da će to biti dodatna vrednost za Skupštinu Republike Kosova.

Bilal Sherifi – za razliku od građana Republike Kosova, onaj ko živi u inostranstvu treba da aplicira da obavlja pravo glasa i podleže dugom procesu verifikacije, tako da to stvara probleme njima. Moramo olakšati procedure, pojednostavljanjem i glasački listići koje dolaze poštom trebaju podleći Komisiji, kao da je glasač prisutan na Kosovu. Većina naših iseljenika se dekurajše dugim procesom verifikacije njegovog identiteta, tako da odustanu od previše odugovlačene procedure. On je pitao da li Kosovo može da se suoči sa glasovanjem u diplomatskim i konzularnim predstavništvima. Iako ne možemo poslati kutije kod njih, možemo Zakonom o izborima olakšati proceduru glasovanja i verifikovati ko glasa. Najbolji način bilo bi da Kosovo organizira izbore u ambasadama, u zemljama gde oni žive a ako to nije moguće onda da se pojednostave procedure.

Korab Sejdiu – je rekao, da Izveštaj daje nam uputstva kako da postupamo za rešavanje tog pitanja. Predložio je da se donosi odluka Komisije za zakonodavnu inicijativu za izmenu zakona o opštim izborima i da se tretiraju ekskluzivno pitanja iz preporuke Narodnog advokata u vezi glasovanja u inostranstvu. Prema tome to da bude samo na to ograničeno jer ako se otvaraju druge teme, unišćićemo ovu zakonodavnu inicijativu, jer nije bilo volje za preduzimanje takvih postupaka. Prvo da stvaramo radnu grupu za izradu Nacrta zakona o izmenama i dopunama i potom da se šalje na dalju skupštinsku proceduru. Na kraju je rekao da je to značajan korak za koliko toliki ispravak za našeg građane u dijaspori.

Hilmi Jashari – Zahvalio se svima na podršku i rekao da je to bila njihova namera, kada je počeo sa ovim izveštajem, kako bi pomoglo Skupštini da uskladi ove zakone sa međunarodnim standardima. S obzirom na opšte interesovanje za koje su se obavezali i rekao da se time oživotvori i duh Zakona o Narodnom advokatu, jer ako ove preporuke ostaju jednostavni izveštaj ne postignu svoj filozofski cilj za koji je formirana ova institucija, ubeđeno da je u interesu građana Kosova za bolju mogućnost za odlučivanje po pitanjima od opšteg interesa.

Predsednica - predlog je da se donosi odluka i potom formira radna grupa za ovu zakonodavnu inicijativu prema preporuci Narodnog advokata o izmenama i dopunama Zakona o opštim izborima.

Nakon diskusija, Komisija je sa 6. glasova za, nijedan protiv i jedan uzdržani glas donela ovu:

ODLUKU

1. Komisija za zakonodavstvo, mandate, Imunitet, Poslovník i nadzor Agencije protiv korupcije, odlučila da izradi Nacrt zakona o izmenama i dopunama Zakona br. . 03/L-073 o opštim izborima i Zakona 03/L-072 o lokalnim izborima u Republiku Kosova, prema Izveštaju Narodnog advokata sa preporukama, br. 687/2017.
2. Formira se radna grupa za izradu gore navedenih nacrta zakona, u ovom sastavu:

- Korab Sejdiu- predsedavajući
- Sami Kurteshi- član
- Albulena Haxhiu- član
- Hajdar Beqa- član, i
- Bilall Sherifi- član

4. Razmatranje Izveštaja Funkcionalne Komisije o Nacrtu zakona br. 06/L-033 o građevinskim proizvodima, sa amandmanima

Predsednica – je iznela za razmatranje Izveštaja Funkcionalne Komisije o Nacrtu zakona br. 06/L-033 o građevinskim proizvodima, sa amandmanima i zahtevala od Komisije da se izjasne u slučaju da imaju primedbi.

S obzirom da nije bilo primedbi, Komisija je jednoglasno odlučila da Funkcionalnoj komisiji podnosi ovu:

PREPORUKU

1. Nacrt zakona br. 06/L-033 o građevinskim proizvodima u skladu je sa Ustavom i pravosnažnim zakonom.
2. Nacrt zakona se može procesirati Skupštini na dalje razmatranje i usvajanje.

5. Razno

Sednica je završena u 13:20.

Pripremljeno od:

Osoblja za podršku Komisiji.

Predsednica Komisije,

Albulena Haxhiu